

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 3.6.2010
COM(2010)288 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

Специална административна област Макао: Годишен доклад за 2009 г.

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

Специална административна област Макао: Годишен доклад за 2009 г.

Въведение

Откакто Макао бе предаден на континентален Китай преди десет години, Европейската комисия следи отблизо икономическото и политическото развитие на Специалната административна област (САО) Макао, за да изпълни поетия през 1999 г. ангажимент към Европейския парламент да издава годишен доклад за събитията в тази област. Настоящият доклад обхваща 2009 г.

2009 г. бе важна година за САО Макао. През нея се отбеляза 10-та годишнина от връщането на областта към континентален Китай. Edmund Ho бе заменен от нов Главен управител. През септември 2009 г. се проведе избори за Законодателно събрание, които въведоха нова законодателна власт за период от четири години. По-рано през същата година в Макао бе прието законодателство в областта на националната сигурност.

Европейската комисия отчита задоволителното осъществяване на политиката „една страна — две системи“ в съответствие с Основния закон на САО Макао от момента на предаването на територията на Китай. Основният закон гарантира, че начинът на живот в Макао, правовият ред и защитата на основните права и свободи ще останат непроменени. Като цяло, прилагането на Основния закон се осъществява успешно от връщането на Макао към континентален Китай до сега и основните права и свободи на хората там се зачитат.

Развитие на политическите събития

2009 г. отбеляза първата промяна в ръководството на Макао от връщането на колонията на Китай през 1999 г. На 26 юли 2009 г. бившият министър на социалните въпроси и културата на Макао Fernando Chui бе избран за **нов Главен управител** на мястото на Edmund Ho, който бе начело на правителството на Макао от предаването на територията на континентален Китай. Д-р Chui спечели подкрепата на 282 души, или 94 % от гласовете в 300-членната избирателна комисия за Главен управител. В коментар, направен след изборната му победа, Fernando Chui заяви, че ще се вслушва в тревогите на гражданите, ще ръководи едно безупречно правителство и ще повиши прозрачността в него, както и ще гарантира лоялна и стабилна конкуренция в хазартния сектор, който е гръбнакът на икономиката на Макао.

Председателят на Европейската комисия Барозу поздрави Fernando Chui и му пожела успех в усилията му за стабилността и просперитета на Макао. Той благодари също на Edmund Ho за приноса му към развитието на Макао през последните 10 години и за укрепването на връзките на Макао с Европейския съюз.

Изборите за Законодателно събрание на Макао бяха проведени на 20 септември 2009 г. Те привлякоха избирателен електорат от 59,9 %, което е най-високият процент в историята на изборите в Макао. Законодателният орган се състои от 29 места, като включва 12 пряко избрани и 17 непряко избрани членове. При непряко избраните

членове 10 представят функционални избирателни райони, а 7 се назначават от Главния управител. На преките избори се явиха общо 122 кандидата от 16 групи. Осем от 12-те кандидати, които спечелиха преките избори, бяха опитни законодатели, отслужили няколко мандата в законодателния орган на страната, докато останалите четирима бяха нови лица в Законодателното събрание. Про-демократичното крило сред законодателите на Макао спечели още едно място в камарата, като увеличи своето представителство от две на три места. Европейската комисия е на мнение, че като цяло изборите бяха проведени честно и съгласно правилата. Рекордният брой гласували избиратели е положителен показател за политическото развитие на Макао и знак за нарастващото гражданско самосъзнание в тази територия. Европейската комисия приветства това развитие и вярва, че засилващата се политическа зрялост на гражданите на Макао предоставя стабилна основа за напредък към по-голяма демокрация.

На 20 декември 2009 г. САО Макао отбеляза своята 10-та годишнина. Китайският президент Ху Ънтао присъства на тържествата по този случай. Президентът също взе участие в церемонията за отбелязване на встъпването в длъжност на третото правителство. В своята реч той даде висока оценка на постиженията на САО през последните десет години и изрази увереност, че новият Главен управител и неговият екип ще могат да обединят и ръководят народа на Макао при изграждането на едно по-добро бъдеще за тази територия.

Приемането на **законодателство в областта на националната сигурност** беше още едно важно политическо събитие. Член 23 от Основния закон задължава правителството на САО да въведе законодателство, което обхваща държавна измяна, отделяне на райони, противодържавна дейност, сваляне на правителството и кражба на държавни тайни. След 40-дневни обществени консултации проектът за законодателство в областта на националната сигурност бе представен на Законодателното събрание на 5 януари 2009 г. Той бе приет на 25 февруари 2009 г. от Законодателното събрание с голямо мнозинство (само двамата про-демократични законодатели гласуваха против) и влезе в сила на 3 март 2009 г. Законодателството в областта на националната сигурност бе приветствано от китайския президент Ху Ънтао по време на тържествата за отбелязването на 10-та годишнина от предаването на Макао на Китай. ЕС взема под внимание новия закон в областта на националната сигурност и изтъква отново важността на опазването на основните права и свободи, гарантирани в Основния закон на САО Макао.

През 2009 г. името на Макао бе споменато на 75-тата сесия на Комитета на ООН за премахване на расовата **дискриминация**. Комитетът отчете приемането от страна на Макао на закона за борба срещу трафика на хора, както и на закона, определящ законовата рамка относно признаването и загубата на статута на бежанец. Комитетът изрази също така загриженост, че трафикът на хора е все още сериозен проблем в САО, като се има предвид факта, че често жертвите са жени и деца, които не са граждани на Макао, или такива, които произхождат от етнически малцинства. Комитетът отправи препоръка за засилване на мерките за адекватно предотвратяване, борба и наказване на трафика на хора, особено на чуждестранни граждани. Комитетът изрази също така загриженост, че работниците мигранти са изключени от системата за социална закрила в САО и отправи препоръка за промяна в съответното законодателство, за да се предостави и социална закрила на всички работници. Европейската комисия също така отбеляза с безпокойство нарасналия през годината брой на случаите, в които на

журналисти, учени и активисти от Хонг Конг бе отказано влизане в САО от страна на имиграционните служби, поради съображения, свързани с обществената сигурност.

Развитие на събитията в икономически план

След либерализирането на **хазартния** монопол през 2002 г. Макао се превърна в най-големия пазар за хазарт в света. Това разширяване на пазара бе възможно благодарение на посетителите от континентален Китай, съчетано със значителни инвестиции, вкарани в САО от новите оператори на казина. През последните десет години БВП на Макао се е увеличил почти трикратно. През 2009 г. обаче, икономиката на Макао преживя първата си рецесия в резултат на световната финансова криза и правителствените политики за ограничаване на прекомерния растеж на хазартния бизнес. Въпреки че икономиката на Макао успя да преодолее кризата, тя остава прекалено зависима от хазартния бизнес, а разликата в благосъстоянието на населението продължава да се задълбочава.

През 2009 г. Китай продължи да ограничава броя на посещения в Макао за жители от континенталната част, за да контролира пътуванията с хазартна цел. През 2009 г. 50, 5 % от посетителите на Макао са били от Китай. Китай е също така най-големият източник на туризъм за Макао. Тези визови ограничения за посетителите от континенталната част имаха много по-голямо отражение върху местната икономика отколкото световната финансова криза. За да намали отражението на икономическия спад, правителството на САО Макао предложи различни инициативи, за да помогне на индустрията и да предостави облекчения за жителите. Те включваха еднократна парична помощ за всички жители на Макао, засилено инвестиране в благоустройството и инфраструктурата, план за стимулиране на стойност 100 млн. Patacas (9 млн. EUR) за подпомагане на свързаните с туризма индустрии и схема за гарантиране на заеми за малките и средните предприятия (МСП), за да им помогне да се справят с по-неблагоприятната бизнес среда. Отражението на световната финансова криза върху най-големия хазартен пазар в света беше най-забележимо при финансите на операторите на казина от САЩ. Някои от техните проекти за увеличаване броя на казината бяха забавени или временно прекратени.

Въпреки всичко, икономиката на Макао се възстанови благодарение на нарасналия брой на посетители и големите постъпления от хазарт през последното тримесечие на 2009 г. Общият брой на посетители се увеличи с 5 % през четвъртото тримесечие, след спад през първите три тримесечия. Постъпленията от хазарт се увеличиха с 9,4 % до рекордното ниво от 119 млрд. Patacas (10,7 млрд. EUR) за цялата 2009 г. Поради наличната ликвидност в Азия, въпреки световната финансова криза, операторите на казина в Макао успяха да намерят нови източници на финансиране като регистрираха своя хазартен бизнес на борсата в Хонг Конг, което им позволи да изплатят част от своя дълг и да подновят работата по прекратените проекти. Броят на казината следователно нарасна от 31 през 2008 г. на 33 през 2009 г.

БВП на Макао отбеляза двуцифрен спад през първата половина на 2009 г., но започна да се увеличава през втората половина. БВП постигна лек ръстът 1,3 % в реално изражение през 2009 г. Тези темпове на ръст се ускориха през четвъртото тримесечие. Възстановяването се дължеше предимно на износ на хазартни услуги. През 2009 г. нивото на безработицата беше стабилно на 3,6 %. Инфлационният натиск отслабна като процентът на инфлацията спадна рязко от 8,6 % през 2008 г. до 1% през 2009 г. Във външен план износът на стоки беше много слаб поради недостатъчното търсене на

чуждестранните пазари. Износът на стоки рязко спадна с 52 %, а вносът намалѝ с 14 %, което доведе до задълбочаващ се търговски дефицит на стойност над 29 млрд. Patacas (2,6 млрд. EUR).

Официалната статистика на Макао показва, че ЕС остава вторият по големина вносител след Китай, като представлява 21 % от вноса. ЕС бе също така четвъртият по големина пазар за износ на Макао, като приема 8,2 % от общия износ на Макао. Според Евростат вносът от Макао за ЕС е спаднал с 54 % до 107 млн. EUR през 2009 г., докато износът към Макао е отбелязал спад от 9 %, достигайки нива от 200 млн. EUR, което доведе до търговски излишък на стойност 93 млн. EUR. Транспортното оборудване, машините и електрическото оборудване, както и хранителните продукти са били най-големите групи от износа на ЕС за Макао.

През 2009 г. Макао продължи да интегрира постепенно икономиката си с тази на континентален Китай, което е от ключово значение за осигуряването на икономическото бъдеще на Макао в дългосрочен план. През май 2009 г. бе подписано шестото допълнение към Споразумението за по-тясно икономическо партньорство (СЕРА) между Макао и Китай. СЕРА предоставя платформа за интегриране на двете икономики, като договореностите предоставят по-широк кръг възможности на компаниите от Макао да развиват търговска дейност в Китай. Освен това, Макао изрази желание активно да даде своя принос за дългосрочния план за развитие в региона на делтата на Перлената река. Правителствата на Макао, Гуангдонг и Хонг Конг започнаха проучвания и инфраструктурни проекти, за да свържат в „едночасов транспортен кръг“ тези големи градове в делтата, за да направят възможно пътуването между които и да е две населени места в този кръг.

Китай също така разшири кръга от благоприятни мерки за подпомагане на растежа и развитието на Макао — както бе показано при отдаването под наем на парцел земя на съседен до Макао остров (Hengqin) за разширяването на Университета на Макао, както и при одобряването на плана на Макао за възстановяване на земя. Китай отдаде под аренда на Макао парцел земя на остров Hengqin за сума на обща стойност от 1,2 млрд. Patacas (108 млн. EUR) до 19 декември 2049 г. Макао ще упражнява своята юрисдикция над тази нова област. Правителството на САО Макао се надява, че това разширяване на обхвата на неговата географска юрисдикция ще помогне на Макао да развива дейности и в други сектори на услугите, като образование, културни, развлекателни и спортни дейности.

В регионален аспект, Макао е изправен пред нарасналата конкуренция от страна на други азиатски градове, чиято цел е да влязат в хазартния бизнес. Стартирането на директни пътнически и товарни полети между Тайван и континентален Китай поставя предизвикателства пред сектора на гражданската авиация на Макао, който дълги години беше транзитен възел за полетите между Тайван и Китай. В тази връзка на 22 декември 2009 г. в своята встъпителна реч новият Главен управител Fernando Chui предложи да се засилят обменът и сътрудничеството с Тайван, за да се укрепи ролята на Макао като платформа на услуги. Той заяви също така, че Макао ще продължи да полага усилия за разнообразяване на своята икономика в други сектори като култура, образование и дейности, свързани с организацията на срещи, конвенции, изложения (MICE), както и да засили връзките с държавите с официален език португалски и с Европейския съюз. Правителството на САО Макао въведе също така серия от мерки за подкрепа на функционирането и развитието на МСП и сектори извън хазартния бизнес. Европейската комисия отчита като положителни усилията на Макао да разнообрази

икономиката си, което ще бъде благоприятно за неговата стабилност в дългосрочен план.

Сътрудничество между ЕС и Макао

Отношенията между Европейския съюз и Макао се основават на общи ценности, европейско наследство и общи интереси в областта на икономиката, околната среда, образованието и културата. Тези отношения се развиват в рамките на Споразумението за търговия и сътрудничество, подписано между ЕС и Макао през 1992 г. През февруари 2009 г., на заседанието на Съвместния комитет на ЕС—Макао за 2009 г., което се провежда ежегодно по това рамково споразумение, бе подчертано, че Макао остава важен партньор за ЕС.

На това заседание бяха обменени възгледи относно последиците от световната финансова криза, засилването на протекционизма и стратегиите относно изменението на климата. Постигнато бе също така споразумение относно общи действия за поддържане на отвореност на икономиките на ЕС и Макао и за засилване на сътрудничеството. Предмет на двустранните дискусии бяха и укрепването на многостранната система за търговия, подобряването на защитата на правата върху интелектуалната собственост, усъвършенстването на тръжните процедури при обществените поръчки на Макао, отчитането на двустранното сътрудничество при антидъмпингови разследвания, както и задоволителното прилагане на Споразумението за реадмисия между ЕС и Макао.

Това двустранно сътрудничество се ръководи от съобщението на Европейската комисия „ЕС, Хонг Конг и Макао: възможности за сътрудничество през периода 2007—2013 г.“. В съобщението са формулирани редица амбициозни цели за развитие на отношенията между ЕС и Макао чрез разширяване на сътрудничеството. Стартирането през февруари в Макао на Програмата на Европейския съюз за бизнес информация (EUBIP) за Хонгконг и Макао се оказа много ефективен инструмент за насърчаване на обмена на знания и за по-добро разбирателство между Макао и Европейския съюз.

Консорциумът, сформиран от Европейската търговска камара в Хонгконг, Института на Макао за търговия и насърчаване на инвестициите и Института по европеистика на Макао осъществи успешно посредством EUBIP поредица от дейности в тясно сътрудничество с национални търговски камари на държави-членки на ЕС и със заинтересовани бизнес и промишлени асоциации. По отношение на Макао, участието на ЕС, успоредно с държавите-членки и европейските предприятия (с общ павилион на ЕС и говорители на мероприятията), предостави по-голяма видимост на Европейския съюз в Макао и имаше значителен принос на форуми като Международния форум по въпросите на околната среда и сътрудничеството на Макао през април и Международния панаир на Макао през октомври 2009 г. Пример за това бе семинар относно Регламента за химикалите на ЕС (REACH), с експертно участие от страна на Европейската агенция по химикалите и с подкрепата на Института на Макао за търговия и насърчаване на инвестициите.

Околната среда е важен за правителството на САО Макао въпрос, който предизвиква загриженост и продължава да бъде област, в която се изисква тясно сътрудничество. Европейската комисия приветства усилията на правителството на САО Макао да играе водеща роля при организирането на международни форуми за сътрудничество по въпросите на околната среда и на изложения (като MIECF), които имат за цел да

насърчават вниманието в международен план към защитата на околната среда в Макао. САО предприе активни действия за насърчаване на обмена между правителствата и гражданското общество и активизира усилията за по-голяма осведоменост относно защитата на околната среда и предприе действия за насърчаване на предприятията да използват енергийно ефективни екологични продукти.

През 2009 г. сътрудничеството между ЕС и Макао се разрасна в редица сектори. След успешното приключване на подобен проект през 2007 г., през декември Европейската комисия и Макао подписаха споразумение за сътрудничество между ЕС и Макао в областта на правото, за укрепване на правната система на Макао, за укрепване на публичната администрация и за повишаване на експертното ниво в правната и съдебната сфера. Правовият ред, доброто управление и зачитането на основните права и свободи са неразделна част от една висока степен на познаване на правната система от страна на жителите на Макао, както и от съществуващата база от добре обучени съдии и практикуващи юристи.

През 2009 г. продължиха контактите между висши служители от Европа и Макао за проучване на възможностите за сътрудничество в областта на гражданската авиация. Макао потвърди, че ще избере хоризонтално споразумение за въздухоплавателни услуги, което ще актуализира всички 15 съществуващи двустранни споразумения с държавите-членки на ЕС, за да включи принципа за определяне на Общността. Тъй като не притежава собствено въздушно пространство, Макао потвърди, че вече е получил съгласието на Китай за сключването на хоризонтално споразумение с Европейския съюз. Европейската комисия се надява на по-нататъшния напредък в тази посока, с оглед на приключване на обсъжданията по хоризонталното споразумение през 2010 г.

През 2009 г. продължиха разговорите между висши служители от Европейската комисия и Макао за проучване на възможностите за сътрудничество в областта на данъчното облагане на спестявания. Европейската комисията разбира се одобрява като първа, частична крачка в тази насока ангажимента на Макао за прилагане на стандарта на ОИСР по отношение на обмена на данъчна информация между различните юрисдикции. За тази цел Макао прие закон за обмен на информация по данъчни въпроси, който влезе в сила на 15 септември 2009 г. Диалогът за възможни по-нататъшни мерки, които могат да бъдат наистина еквивалентни на мерките в директивата относно данъчното облагане на доходи от спестявания, ще продължи през 2010 г.

През 2009 г. се увеличиха и междуличностните контакти между Европа и Макао. Макао взе активно участие в програмата Еразмус Мундус за 2009 г. като разшири контактите между университетите и студентите от Европа и Макао и задълбочи взаимното разбирателство. С участието си в успешни конференции „Жан Моне“ през годината ЕС подкрепи също така катедрата „Жан Моне“ в Университета на Макао. Предвижда се по-нататъшно засилване на сътрудничеството след подписването с правителството на Макао през януари на протокол за организиране на поредица от курсове за обучението на около 100 устни преводачи от Макао през следващите четири години.

Изгледи за бъдещето

2010 г. ще постави началото на нова ера за Макао под ново ръководство и с ново законодателно събрание, въз основа на успешните постижения, достигнати от момента на предаването на територията на Китай до днес. Макао и Европа имат споделено

ценно наследство и едни и същи ценности на откритост и толерантност. ЕС ще продължи да поддържа тесни връзки с правителството на Макао и неговия народ на този нов етап, за да укрепи съществуващите взаимоотношения. Европейската комисия ще продължи да подкрепя осъществяването на политиката „една страна — две системи“ в САО Макао, като за тази цел ще продължи да следи отблизо политическите, институционалните, икономическите и социалните събития в САО.

Европейската комисия изразява желание за постигане на напредък в двустранния диалог по въпроси като гражданската авиация и данъчното облагане на спестяванията. Европейската комисия би желала също така да засили академичния и културния обмен, както и да насърчи Макао да участва във финансирани от ЕС програми по света, като Еразмус Мундус, които през 2010 г. ще привлекат именно малки държави и територии като Макао.